

PONOVNA POSTAVITEV LESENE HIŠE OSTROG 26

DUŠAN STRGAR

Pred samim posegom smo morali urediti okolico nove lokacije. Lastnik te nove parcele je Kartuzija Pleterje. Posekati smo morali drevesa, grmovje, trnje, ki je že preraslo tudi staro kolovozno pot. Kolovoz smo utrdili s peskom iz bližnjega kamnoloma Cerov log. Ta očiščevalna dela niso bila potrebna samo zaradi zaraščenosti, ampak tudi zato, ker predstavlja kolovoz mejo te parcele.

Znižati smo morali tudi del terena, predvidenega za postavitve, predvsem zaradi njegove valovitosti in zaradi vizualnega izgleda okolice bodoče hiše. Nato smo naredili betonske temelje ter jih izolirali. Nato smo začeli konec oktobra 1990. leta ponovno sestavljati staro leseno hišo iz naselja Ostrog, hišna številka 26, ki ima v veži letnico 1833. Tako se je že na samem začetku pojavila razlika v temeljih med staro in novo lokacijo. Prej so bili temelji kamniti, med njimi je bila zemlja, sedaj pa so temelji betonirani; takšna je tudi plošča, ki je še izolirana z izotektom. Iz tega sledi, da je lesena hiša na novem mestu veliko bolj zaščiten pred talno vlago in njenim delovanjem, kot na starem.

Pri vsem delu smo uspeli ohraniti vsa bruna, kljub njihovem stanju in neugodnim vremenskim vplivom, tako da ni bilo treba menjati nič od tega. Uspeli smo prepeljati tudi kompletno 'šijo', svod črne kuhinje. Prav tako smo, v glavnem, ponovno uporabili ves stari material za ponovno zgraditev ognjišča in krušne peči.

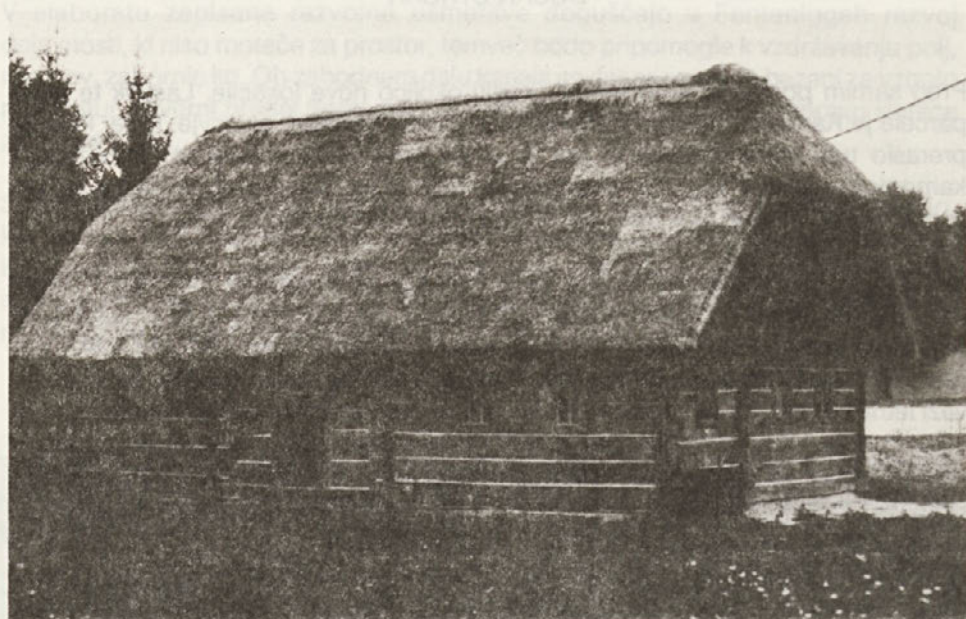
Vsekakor smo morali pri hiši določene dele tudi zamenjati. Tako smo namesto starih obžaganih smrekovih prekel na špire pribili kalane gabrove prekle; namesto betonskih strešnikov smo na streho položili zopet slamnato kritino. Na novo smo morali zamenjati tudi dotrajane svisl in leseni pod v vseh prostorih, kjer je bil tudi prej. Ves nov les smo obdelali v mizarški delavnici Kartuzije Pleterje. V kleti pa smo zopet nabili ilovico.

Dela na hiši je vodil F. Barbič s svojo ekipo, pomagal pa mu je tudi samostanski mizar.

Pri ponovnem sestavljanju hiše smo nekajkrat naleteli na določene pomisleke s strani samostana glede konstrukcijskih sprememb in sprememb materialov, oz. uvajanja novih materialov. Vendar nismo odstopili od tega, da se hiša ponovno sestavi takšna, kakršna je bila, da se v največji meri ohranijo njene lastnosti, da se zamenjajo le tisti deli, ki so zares neuporabni in neustrezni. Odločili smo se, da v samo hišo ne vgrajujemo nobenih novih materialov in ne uvajamo nobenih novih konstrukcijskih prijemov.

Če bi npr. ročno tesano bruno zamenjali s steklom, bi hiša na eni strani res pridobila na svetlobi, po drugi pa bi izgubila del svoje originalnosti in del svoje pričevnosti.

Smo pa Kartuziji Pleterje obljubili, da bomo pri novi hiši, ki jo bomo postavljali naslednje leto, razmišljali tudi o poskusih uvajanja novosti.

Hiša Ostrog 26, po prestavitvi. (foto: D. Strgar)

NALOGI IN PROBLEMI NARODOPISNIH MUZEJEV NA PROSTEM,

na kratko predstavljeni na primeru koroškega muzeja na prostem pri Gospe sveti

OSKAR MOSER

Muzeji na prostem so danes prisotni v skoraj vseh deželah Evrope, vendar imajo različne vsebine in namene. Tako kot jih opredeljujemo na splošno in kot so do sedaj koncipirani in največkrat opredeljeni, so in so bili ustanovljeni, da bi ohranili stavbno dediščino pred uničenjem, ter da bi znanstvencem ohranili celovita pričevanja o neki določeni stopnji človekovega življenjskega sveta. Stavbe, vzete v muzejsko oskrbo, so lahko postavljene v podeželski ali meščanski milje, lahko so profanega, religioznega, privatnega ali javnega značaja.